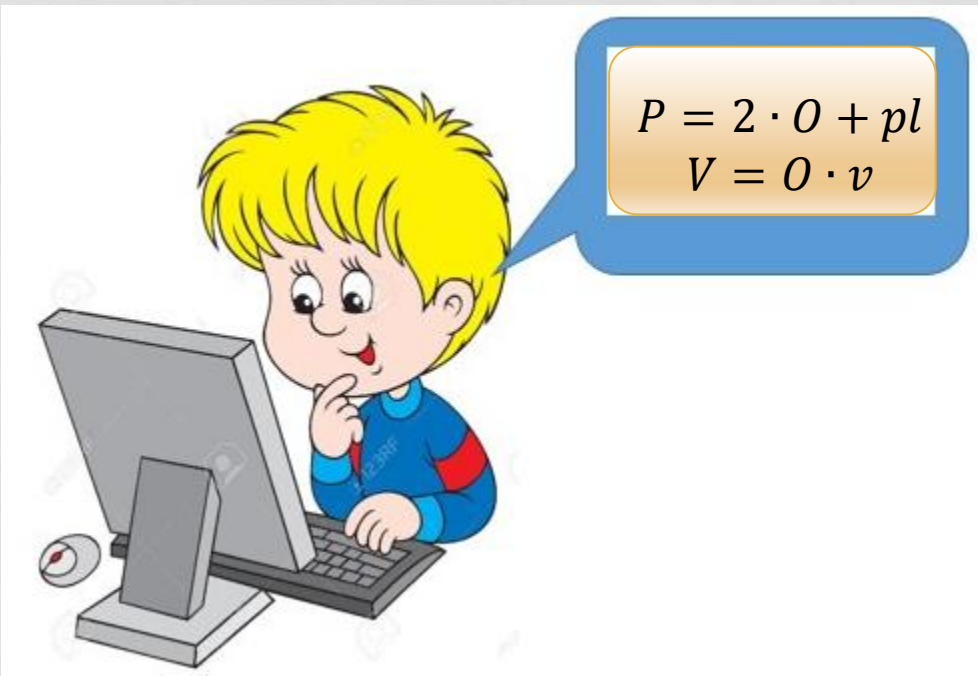

POVRŠINA IN PROSTORNINA VALJA

MATEMATIKA 9. RAZRED
VESNA HAREJ, NIVES ZAVODNIK

„Življenje je kot vožnja s kolesom.
Da bi ohranil ravnotežje,
se moraš premikati“.

Albert Einstein.

Si uspel-a zapisati obrazec za površino in prostornino valja?

Površina valja

Je vsota ploščin vseh geometrijskih likov, ki sestavljajo mrežo valja.

$$P = 2 \cdot O + pl$$

$$P = 2 \cdot \pi r^2 + 2\pi r \cdot v$$

$$P = 2\pi r \cdot (r + v)$$

Prostornina valja

je produkt velikosti osnovne ploskve in višine valja.

$$V = O \cdot v$$

$$V = \pi r^2 \cdot v$$

NALOGE ZA UTRJEVANJE

IZBERI SI NALOGE PO LASTNI PRESOJI

- Imaš na mizi miselni vzorec **VALJ**?

Današnje naloge bomo razdelili v tri skupine

1. lažje naloge

2. srednje naloge

3. težje naloge

Oglej si naloge, izberi težavnost in reši dve nalogi.

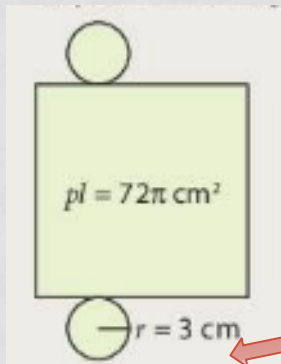
Za vse skupine pa velja enak napotek:

- izpiši podatke,
- nariši skico,
- zapiši količino, ki jo iščemo,
- poišči manjkajoči podatek,
- pazi na enote

Vse naloge so iz učbenika

1. LAŽJE NALOGE

- **Naloga 4 - primer a / str. 153**

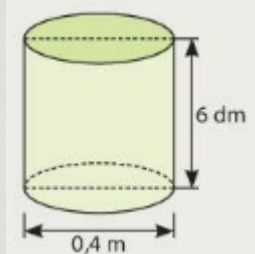

Ne pozabi na: (površina) $P = 2 \cdot O + pl$ in
(prostornina) $V = O \cdot v$

Osnovna ploskev je **krog**, s polmerom **3 cm**.
Izračunaj ploščino kroga,
tako dobiš ploščino ene osnovne ploskve **O**.

Rešitev: $P = 90\pi \text{ cm}^2$

- **primer b**

Dan je premer osnovne ploskve in višina valja.
Če je premer 0,4 m, potem veš koliko je polmer.

$$O = \pi r^2 \quad \text{in} \quad V = O \cdot v$$

Rešitev: $V = 24\pi \text{ cm}^3$

- **Naloga 6 / str. 153**

valj

Osnovna ploskev je krog s ploščino $O = \pi r^2$ in obsegom $2\pi r$.

Plašč je **pravokotnik**; ena stranica je enaka obsegu osnovne ploskve, druga stranica pa je enaka višini valja. $pl = 2\pi r \cdot v$

a. Površino valja izračunaš: $P = 2 \cdot O + pl$

Rešitev: $P = 144\pi \text{ cm}^2$

b. Prostornino valja izračunaš: $V = O \cdot v$

Osnovno ploskev imaš dano

Višino pa izračunaš iz plašča

$$O = \pi r^2$$

$$r^2 = \frac{O}{\pi} = \frac{36\pi \text{ cm}^2}{\pi}$$

$$pl = 2\pi r \cdot v$$

Rešitev: $V = 216\pi \text{ cm}^3$

2. SREDNJE NALOGE

- **Naloga 10 / str. 154**

Ne pozabi na: (površina) $P = 2 \cdot O + pl$ in
(prostornina) $V = O \cdot v$

Dana je prostornina valja in premer osnovne ploskve

Izračunaj višino valja

$$V = \pi r^2 \cdot v$$

določi polmer in izračunaj osnovno ploskev $O = \pi r^2$

Rešitev: $v = 15 \text{ cm}$; $P = 648\pi \text{ cm}^2$

- **Naloga 11 / str. 154**

Dana je prostornina valja in višina valja

Izračunaj pomen

$$V = \pi r^2 \cdot v$$

Rešitev: $r = 12 \text{ cm}$; $V = 1008\pi \text{ cm}^3$

3. TEŽJE NALOGE

- **Naloga 17 / str. 154**

Ne pozabi na: (površina) $P = 2 \cdot O + pl$ in
(prostornina) $V = O \cdot v$

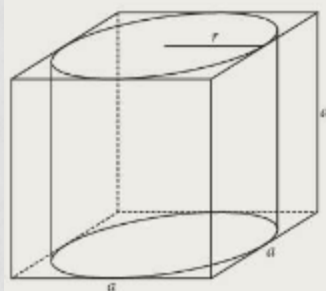
Dan je osni presek enakostraničnega valja ($2r = v$)

Osni presek enakostraničnega valja je kvadrat

Rešitev: $P = 1350\pi \text{ cm}^2, V = 6750\pi \text{ cm}^3$

- **Naloga 18 / str. 154**

Iz kocke izrežemo največji možni valj,
Premer valja je enak robu kocke
Višina valja je prav tako enaka robu kocke